

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ฉบับปรับปรุง 2567

โรงเรียนอนุบาลบ้านเย็น

คำชี้แจง

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำหรือลงมือปฏิบัติให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง จึงจะเป็นการสั่งสมประสบการณ์ และเกิดการเรียนรู้เป็นไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเด็กแต่ละคนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว และมีโอกาสคิดริเริ่มทำสิ่งต่างๆ ตามความต้องการ และความสนใจของตนเอง ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ที่กระตุ้นความสนใจของเด็ก รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้เป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ และเป็นกรอบทิศทางหรือแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

คำนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ฉบับปรับปรุง 2567 ขึ้นอนุบาล สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี โดยพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ บูรณาการผ่านการเล่นและประสบการณ์สำคัญ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง ผ่านการคิดแก้ปัญหา พัฒนาทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครอบคลุมทุกด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และยังส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

การออกแบบการจัดประสบการณ์ ยึดหลักแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain-based Learning) ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เน้นการจัดประสบการณ์สอดคล้องการเรียนรู้ของเด็กตามแนว Active Learning เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง พัฒนาทักษะสมอง ด้านความสามารถจัดการชีวิต EF(Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้า จะทำให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด สามารถแก้ปัญหา หรือออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานได้

นอกจากนี้ยังมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ เช่น นิทาน เพลง เกม สื่อของจริง ใบงาน ฯลฯ อีกทั้งยังมีสื่อหนังสือเสริมประสบการณ์ระดับปฐมวัยที่นำมาประกอบการจัดประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้น ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ปฐมวัย ปูพื้นฐาน STEM คณิตศาสตร์ และศิลปะสร้างสรรค์ ที่ครอบคลุมพัฒนาการ 4 ด้าน แสดงให้เห็นร่องรอยพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งที่มุ่งเตรียมพร้อมด้านวิชาการเพื่อส่งต่อระดับชั้นต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และเต็มตามศักยภาพสืบต่อไป

รายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่อายุ 3 ถึง 6 ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กอายุ 3-6 ปี ทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อม ในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทุกมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทุกตัวบ่งชี้ และทุกสภาพที่พึงประสงค์ มากำหนดเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามความเหมาะสมได้จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. **พัฒนาการด้านร่างกาย** ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ
มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. **พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ** ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. **พัฒนาการด้านสังคม** ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนด สาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	1.2.1 ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	1.2.1 รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	1.2.1 รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา
1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	1.3.1 เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	1.3.1 เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	1.3.1 เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	2.1.1 เดินตามแนวที่กำหนดได้	2.1.1 เดินต่อแถวไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้ โดยไม่ต้อง กางแขน	2.1.1 เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้ โดยไม่ต้อง กางแขน
	2.1.2 กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้	2.1.2 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว	2.1.2 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
	2.1.3 วิ่งแล้วหยุดได้	2.1.3 วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	2.1.3 วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว
	2.1.4 รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	2.1.4 รับลูกบอลโดยใช้มือทั้ง 2 ข้าง	2.1.4 รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้
2.2 ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์กัน	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้
	2.2.2 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	2.2.2 เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	2.2.2 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตรได้	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตรได้	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.25 เซนติเมตรได้

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออก	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
4.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	4.1.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	4.1.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	4.1.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	4.1.2 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	4.1.2 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	4.1.2 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี

	4.1.3 สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	4.1.3 สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	4.1.3 สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี
--	---	---	---

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
5.1 ซื่อสัตย์สุจริต	5.1.1 บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	5.1.1 ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.1.1 ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าหรือท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าและท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าและท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
5.4 มีความรับผิดชอบ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	6.1.1 แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	6.1.1 แต่งตัวด้วยตนเอง	6.1.1 แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว
	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
	6.1.3 ใช้ห้องน้ำห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ	6.1.3 ใช้ห้องน้ำห้องส้วม ด้วยตนเอง	6.1.3 ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
6.2 มีวินัยในตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้ เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้ เข้าที่ด้วยตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้ เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
6.3 ประหยัดและพอเพียง	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7.1.1 มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.1.1 มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.1.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่
7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย	7.2.1 ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.2.1 ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง	7.2.1 ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ
	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และ ขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และ ขอโทษด้วยตนเอง	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณ และ ขอโทษด้วยตนเอง
	7.2.3 หยุดยืนเมื่อได้ยิน เพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	7.2.3 หยุดยืนเมื่อได้ยิน เพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	7.2.3 หยุดยืนเมื่อได้ยิน เพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	8.2.1 เล่นร่วมกับเพื่อน	8.2.1 เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	8.2.1 เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
	8.2.2 ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.2.2 ยิ้ม ทักทาย หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	8.2.2 ยิ้ม ทักทาย หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์
8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	8.3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.1 มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.1 มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง
	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ด้วยตนเอง	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์
	8.3.3 ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหามีผู้ชี้แนะ	8.3.3 ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.3 ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่า เรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
	9.1.2 เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	9.1.2 เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	9.1.2 เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
9.2 อ่าน เขียนภาพและ สัญลักษณ์ได้	9.2.1 อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาของตน	9.2.1 อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองข้อความตามบรรทัด	9.2.1 อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ
	9.2.2 เขียนขีดเขียนอย่างมีทิศทาง	9.2.2 เขียนคล้ายตัวอักษร	9.2.2 เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
10.1 มีความสามารถในการ คิดรวบยอด	10.1.1 บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	10.1.1 บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	10.1.1 บอกลักษณะและส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	10.1.2 จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	10.1.2 จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่	10.1.2 จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
		สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว	สังเกตพบ 2 ลักษณะขึ้นไป
	10.1.3 คัดแยกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน	10.1.3 จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้อย่างน้อย 1 ลักษณะเป็นเกณฑ์	10.1.3 จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์
	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 3 ลำดับ	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 4 ลำดับ	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย 5 ลำดับ
10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	10.2.1 ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	10.2.1 ระบุสาเหตุ หรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	10.2.1 อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง
	10.2.2 คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น	10.2.2 คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล	10.2.2 คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	10.3.2 แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	10.3.2 ระบุปัญหา และ แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	10.3.2 ระบุปัญหา สร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิม หรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง แปลกใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
11.2 แสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหว ตามจินตนาการอย่าง สร้างสรรค์	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่าง หลากหลาย หรือแปลกใหม่	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่าง หลากหลาย และแปลกใหม่

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนรู้	12.1.1 สนใจฟังหรืออ่าน หนังสือด้วยตนเอง	12.1.1 สนใจซักถาม เกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือ ตัวหนังสือที่ พบเห็น	12.1.1 สนใจหยิบหนังสือ มาอ่านและเขียนสื่อ ความคิดด้วยตนเองเป็น ประจำอย่างต่อเนื่อง
	12.1.2 กระตือรือร้นใน การเข้าร่วมกิจกรรม	12.1.2 กระตือรือร้นในการ เข้าร่วมกิจกรรม	12.1.2 กระตือรือร้นใน การเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ ต้นจนจบ
12.2 มีความสามารถในการ แสวงหาความรู้	12.2.1 ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	12.2.1 ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการ ของตนเอง	12.2.1 ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ โดยใช้ วิธีการที่หลากหลายด้วย ตนเอง
	12.2.2 ใช้ประโยคคำถาม ว่า “ใคร” “อะไร” ในการ ค้นหาคำตอบ	12.2.2 ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการ ค้นหาคำตอบ	12.2.2 ใช้ประโยคคำถาม ว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ใน การค้นหาคำตอบ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนา เด็กปฐมวัยเวลาเรียนสำหรับเด็กจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง โดยสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ - การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ - การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ - การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง - การจับ การโยน การเตะ - การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างสิ่งต่างๆ จากแท่งไม้ บล็อก - การเขียนภาพและการเล่นกับสี - การปั้น

	- การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยเศษวัสดุ - การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ
1.1.3 การรักษาสภาพอนามัยส่วนตัว	- การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในชีวิตประจำวัน
1.1.4 การรักษาความปลอดภัย	- การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน - การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย - การเล่นเกมเล่นอย่างปลอดภัย - การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ
1.1.5 การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	- การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ - การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

1.2 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็น อัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์ จิตใจ	ประสพการณ์สำคัญ
1.2.1 สุนทรียภาพ ดนตรี	- การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี - การเล่นเกมดนตรีประกอบจังหวะ - การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี - การเล่นเกมบทบาทสมมติ - การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ - การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

ด้านอารมณ์ จิตใจ	ประสพการณ์สำคัญ
1.2.2 การเล่น	- การเล่นอิสระ - การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ - การเล่นตามมุมประสพการณ์/มุมเล่นต่างๆ - การเล่นนอกห้องเรียน
1.2.3 คุณธรรม จริยธรรม	- การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

	- การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม - การร่วมสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
1.2.4 การแสดงออกทางอารมณ์	- การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น - การเล่นบทบาทสมมติ - การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี - การร้องเพลง - การทำงานศิลปะ
1.2.5 การมีอัตลักษณ์เฉพาะตน และ เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	- การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง
1.2.6 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	- การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และ การช่วยเหลืออุปถัมภ์เมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น ฯลฯ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ดังนี้

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน - การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.3.2 การดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน - การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า - การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุด มาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้ว นำกลับมาใช้ใหม่ - การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ - การเลี้ยงสัตว์ - การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
1.3.3 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	- การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย - การประกอบอาหารไทย - การศึกษานอกสถานที่

	- การละเล่นพื้นบ้านของไทย
--	---------------------------

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
1.3.4 การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิก ของสังคม	- การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน - การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ - การดูแลห้องเรียนร่วมกัน - การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
1.3.5 การเล่นและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	- การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น - การทำศิลปะแบบร่วมมือ
1.3.6 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	- การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา - การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
1.3.7 การยอมรับในความเหมือน และ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	- การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไป ดังนี้

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
1.4.1 การใช้ภาษา	- การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม - การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ - การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่างๆ - การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ - การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง - การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ - การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นและการกระทำต่างๆ - การรจกหะที่เหมาะสมในการพูด - การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร - การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท/รูปแบบ - การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
	- การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง - การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ - การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง - การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตนเอง หรือคำคุ้นเคย - การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ - การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง - การเล่นเกมทางภาษา - การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง - การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ - การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย - การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
1.4.2 การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา	- การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม - การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน - การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ - การเล่นกับสื่อต่างๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย - การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ และรูปร่างรูปทรง - การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน - การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป - การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ - การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ - การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
	- การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน - การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ ความยาว/ ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร - การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา - การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน - การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ - การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล - การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล - การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
1.4.3 จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	- การรับรู้และแสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน - การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ทำทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ - การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย
1.4.4 เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	- การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว - การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ - การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ - การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนำเสนอสารการเรียนรู้ต่างๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้**ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา** ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกาย ให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้ง การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของ คนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและ ความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและ พลังงานในชีวิตประจำวัน ที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อย่าง ประหยัด ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม

2.5 สร้างเสริมสมรรถนะ คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นปูพื้นฐานเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ให้มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560

2.6 สร้างเสริมสมรรถนะ ภาษาไทย มุ่งเน้นปูพื้นฐานเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ให้มีทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย สามารถสื่อสารได้ตามวัย สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560

2.7 สร้างเสริมสมรรถนะ ภาษาอังกฤษ มุ่งพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ให้มีทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ สามารถสื่อสารได้ตามวัย สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560

2.8 ปูพื้นฐาน STEM มุ่งพัฒนาเด็กให้มีพื้นฐานในการคิดแก้ปัญหา ความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ฝึกคิดออกแบบสร้างชิ้นงานจากวัสดุเหลือใช้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **การจัดประสบการณ์**

การจัดประสบการณ์การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการจัดประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบท ของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับ อายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์ทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
- 2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดย ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะ ต่างๆ กัน
- 2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิต ของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อม
- 2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- 2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่า แต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวัน มีหลักการจัดกิจกรรมประจำวันและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 - 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 - 12 นาที

วัย 4 - 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 - 15 นาที

วัย 5 - 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 - 20 นาที

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ ริเริ่มและ ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้อง ออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่ เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรม ให้ครอบคลุมพัฒนาการ ทุกด้าน ดังต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความ

คล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรม ให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก

กล้ามเนื้อมือ – นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัด

กิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบ จับ ซ้อน ส้อม และใช้วัสดุ อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

3.2.3 การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็ก มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มี มารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่น ให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย รักการทำงาน รักษาความ

ปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาออกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกแก้ปัญหาใน ชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

3.2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝัง ให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคล แวดล้อมเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทาง ภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัด กิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำเล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

3.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน จึงขอเสนอแนะสัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กแต่ละวัน ดังนี้

การพัฒนา	อายุ 3 - 4 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ 4 - 5 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ 5 - 6 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)
1. การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร สุขอนามัยและการนอนพักผ่อน)	3	2 1/2	2 1/4
2. การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่น	1	1	1
3. การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	1	1
4. กิจกรรมด้านสังคม (การทำงานร่วมกับผู้อื่น)	1/2	3/4	3/4
5. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	3/4	1	1
6. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน	3/4	1	1
เวลาโดยประมาณ	7	7	7

3.4 แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรม ครูต้องจัดกิจกรรมให้ครบ 6 กิจกรรมในแต่ละวัน ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้ หรือนำนวัตกรรมต่างๆ มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ ดังนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย อย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งจังหวะและเครื่องดนตรีประกอบ ได้แก่ การปรบมือ การร้องเพลง การเคาะไม้ กรุ๊งกริ้ง รำมะนา กลอง กรับ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีในการเคลื่อนไหว
2. เพื่อฝึกทักษะภาษา ฝึกฟังคำสั่ง และข้อตกลง
3. เพื่อฝึกให้เกิดทักษะในการฟังดนตรี หรือจังหวะต่างๆ
4. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและสุนทรีย์ภาพ
5. เพื่อฝึกความจำและเสริมสร้างประสบการณ์
6. เพื่อฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
7. เพื่อพัฒนาด้านสังคม การปรับตัวและความร่วมมือในกลุ่ม
8. เพื่อให้โอกาสเด็กได้แสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
9. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจ

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

1. การเคลื่อนไหวร่างกาย	2. การฟังสัญญาณและการปฏิบัติตามข้อตกลง
3. การฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4. การฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
5. ความมีระเบียบวินัย	6. การเรียนรู้จังหวะ
7. ความเพลิดเพลินสนุกสนาน	8. การฝึกความจำ
9. การแสดงออก	10. เนื้อหาของหน่วยการสอน

รูปแบบการเคลื่อนไหว

1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน มี 2 ประเภท
 - 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่
 - 1.2 การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
2. การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับเนื้อหา ได้แก่
 - 2.1 การเคลื่อนไหวเลียนแบบ
 - 2.2 การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
 - 2.3 การทำท่าทางกายบริหารเพลงหรือคำคล้องจอง
 - 2.4 การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ (คิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเอง หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ)

- 2.5 การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยาย
- 2.6 การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำสั่ง
- 2.7 การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามข้อตกลง
- 2.8 การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม

สื่อกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

1. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง
2. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ รัปบัน แดผ้า ห่วงยาง ห่วงพลาสติก สูลาฮูบ ฤทธราย

2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะ

การเรียนรู้ มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กเข้าใจเนื้อหาและเรื่องราวในหน่วยการจัดประสบการณ์
2. เพื่อฝึกการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
3. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง การพูด
4. เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัย
5. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกต เปรียบเทียบ
6. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
7. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง
8. เพื่อฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
9. เพื่อฝึกให้มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
10. เพื่อฝึกลักษณะนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม

ขอบข่ายสาระของกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม สาระที่ควรเรียนรู้ ในส่วนนี้

กำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้อาณาการการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้มานั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สาระที่ควรเรียนรู้อย่างใช้เป็นแนวทางช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดและความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

สื่อกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

1. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เสื้อผ้า
2. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ต้นไม้ ตุ๊กตาสัตว์
3. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ
4. สื่อ เทคโนโลยี เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ แม่เหล็ก แวนขยาย เครื่องซึ่ง
กล้องถ่ายรูปดิจิทัล
5. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา เช่น แปลงเกษตร สวนผักสมุนไพร
ร้านค้า สวนสัตว์ แหล่งประกอบการในท้องถิ่น

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม จัดได้หลายวิธี ได้แก่

1. การสนทนาหรือการอภิปราย	2. การเล่านิทาน และการอ่านนิทาน
3. การสาธิต	4. การทดลอง/ปฏิบัติการ
5. การประกอบอาหาร	6. การเพาะปลูก
7. การศึกษานอกสถานที่	8. การเล่นเกมแบบทบทวน
9. การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง	10. การเล่นเกม (ไม่เน้นการแข่งขัน)
11. การแสดงละคร	12. การใช้สถานการณ์จำลอง

3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การรับรู้เกี่ยวกับความงาม และส่งเสริม กระตุ้นให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กิจกรรม ศิลปะหรือกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือ และตาให้ประสานสัมพันธ์กัน
2. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ชื่นชมในสิ่งสวยงาม
3. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกและความมั่นใจในตนเอง
5. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม
6. เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา
7. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต และการแก้ปัญหา
8. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1. การวาดภาพและระบายสี เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน หรือสีไม้ การวาดภาพด้วยสีน้ำ
2. การเล่นกับสีน้ำ เช่น การหยดสี การเทสี การเป่าสี ละเลงสีด้วยนิ้วมือ
3. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยฟีด การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่างๆ
4. การปั้น เช่น การปั้นดินเหนียว การปั้นแป้ง การปั้นดินน้ำมัน การปั้นแป้งขนมปัง
5. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น การพับใบตอง การฉีกกระดาษเส้น การตัดภาพต่างๆ

6. การปะติดวัสดุ

7. การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อย การสาน

สื่อกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1. การวาดภาพและระบายสี

1.1 สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ

1.2 พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ 12)

1.3 กระดาษ

1.4 เลือกลูม หรือผ้ากันเปื้อน

2. การเล่นกับสี

2.1 การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ

2.2 การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ

2.3 การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน

2.4 การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ

2.5 การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

3. การพิมพ์ภาพ

3.1 แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย

3.2 แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายยาง

3.3 กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

4. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโด แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแป้ง

5. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัดปะ กรรไกรขนาดเล็ก ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ

6. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ

7. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย

8. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว

4. กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่น หรือมุม

ประสบการณ์ หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นที่จัดไว้ในห้องเรียน ซึ่งพื้นที่หรือมุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย เด็กอาจจะเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

2. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีวินัยเชิงบวก รู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้อภัย
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน
6. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสำรวจ การสังเกต และการทดลอง
7. เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
8. เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย
9. เพื่อส่งเสริมให้เด็กฝึกคิด วางแผน และตัดสินใจในการทำกิจกรรม
10. เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
11. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ และระเบียบวินัย

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

1. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และเล่นตามมุมเล่นในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ
2. การจัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ควรจัดอย่างน้อย 3-5 มุม ดังตัวอย่างมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ดังนี้
 - 2.1 มุมบล็อก เป็นมุมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับมิติสัมพันธ์ผ่านการเล่น
 - 2.2 มุมหนังสือ เป็นมุมที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จากการฟัง การพูด การอ่าน การเล่าเรื่อง หรือการยืม-คืน หนังสือ
 - 2.3 มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ผ่านการเล่นทดลองอย่างง่าย
 - 2.4 มุมเครื่องเล่นสัมผัส เป็นมุมที่เด็กได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การสร้างสรรค์ เช่น การร้อย การสาน การต่อเข้า การถอดออก ฯลฯ
 - 2.5 มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของแต่ละอาชีพหรือแต่ละหน้าที่ที่ได้ๆๆ เลียนแบบบทบาท

สื่อกิจกรรมการเล่นตามมุม

1. **มุมบทบาทสมมติ** อาจจัดเป็นมุมเล่นต่างๆ เช่น
 - 1.1 **มุมบ้าน**
 - ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีด พลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง
 - เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง หวี ตลับแป้ง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว
- เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้า ผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว
- โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- ภาพถ่ายและรายการอาหาร

1.2 มุมหมอ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ
- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ
- เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

1.3 มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้แล้ว - ผลไม้จำลอง ผักจำลอง
- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ
- ป้ายชื่อร้าน - ป้ายชื่อผลไม้ ผักจำลอง

2. มุมบล็อก

2.1 ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างกัน เช่น บล็อกตัน จำนวนตั้งแต่ 100 ชิ้นขึ้นไป

2.2 ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้

2.3 ภาพถ่ายต่างๆ

2.4 ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตาม รูปทรง ขนาด

3. มุมหนังสือ

3.1 หนังสือภาพนิทาน หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ

3.2 ชั้นหรือที่วางหนังสือ

3.3 อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน

3.4 สมุดเขียนยืมหนังสือกลับบ้าน

3.5 อุปกรณ์สำหรับการเขียน

3.6 อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเสียง แผ่นนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

4. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

4.1 วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ

4.2 เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนชยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง

5. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กมีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อ

เคลื่อนไหวร่างกายออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆ
2. เพื่อส่งเสริมให้มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี
3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
4. เพื่อปรับตัว เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. เพื่อเรียนรู้การระมัดระวัง รักษาความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น
6. เพื่อฝึกการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
7. เพื่อส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัว
8. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนก ฯลฯ

ขอบข่ายของกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ลักษณะกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งที่ครูควรจัดให้เด็กได้เล่น ได้แก่

1. **การเล่นเครื่องเล่นสนาม** เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น
 - เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
 - เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก
 - เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
 - ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก - ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว
 - เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง
2. **การเล่นทราย** ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆ ได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พืชพืชนม ที่ตัดทราย ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคาทำขอบกัน เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยคลานไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้
3. **การเล่นน้ำ** เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียด ยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื้อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น
4. **การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง** เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตา ริด เครื่องครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ต่างๆ เพื่อให้เด็กสมมติตามจินตนาการ

5. **การเล่นในมุมช่างไม้** เด็กต้องการออกแรงเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. **การเล่นเกมการละเล่น** กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่งู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเล่นเป็นกลุ่มเล็ก/กลุ่มใหญ่ ก่อนเล่นครูอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำการเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง

6. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานการศึกษา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมจะช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี มีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต จำแนกและเปรียบเทียบ
2. เพื่อฝึกการแยกประเภท การจัดหมวดหมู่
3. เพื่อส่งเสริมการคิดหาเหตุผล และตัดสินใจแก้ปัญหา
4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
5. เพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
6. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สื่อเกมการศึกษา

1. **เกมจับคู่** เพื่อให้เด็กได้ฝึกสังเกตสิ่งๆ ที่เหมือนกันหรือต่างกันซึ่งอาจเป็นการเปรียบเทียบภาพต่างๆ แล้วจัดเป็นคู่ๆ ตามจุดมุ่งหมายของเกมแต่ละชุด เกมจับคู่นี้แบ่งได้หลายแบบ ดังนี้
 - เกมจับคู่ภาพที่เหมือนกันหรือจับคู่สิ่งของเดียวกัน
 - เกมจับคู่ภาพสิ่งๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน
 - เกมจับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
 - เกมจับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
 - เกมจับคู่ภาพที่สัมพันธ์กันแบบอุปมาอุปไมย
 - เกมจับคู่แบบอนุกรม
2. **เกมภาพตัดต่อ**
 - ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก
 - ภาพตัดต่อแบบมิติสัมพันธ์
3. **เกมจัดหมวดหมู่**
 - ภาพสิ่งต่างๆ ที่นำมาจัดเป็นพวกๆ
 - ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
 - ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

4. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- โดมิโนภาพเหมือน
- โดมิโนภาพสัมพันธ์

5. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

6. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

7. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

สื่อเป็นตัวกลางกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด การเรียนรู้ของเด็กอายุ 3-6 ปี จำเป็นต้องผ่านการลงมือปฏิบัติจริงหรือเกิดจากการค้นพบด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือมองเห็น จับต้องได้ ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรมเมื่อเข้าสู่อายุที่สูงขึ้น การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของจริงที่พบเห็น ของเล่นที่เลียนแบบของจริง นิทานและเพลง ดังนี้

1. ของเล่น เป็นสิ่งที่ประกอบการเล่นของเด็ก ของเล่นช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความมั่นใจในการเล่น ของเล่นอาจจัดทำขึ้นเองจากวัสดุ สิ่งของ เศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันหรือเป็นการเลือกซื้อของเล่นที่มีขายในท้องตลาด ซึ่งการจัดหาของเล่นให้เด็กต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยเด็ก

1.1 ลักษณะของเล่นเด็ก แบ่งเป็น

- ของจริง
- ของเล่นเลียนแบบของจริง (ตุ๊กตาคคน รถเด็กเล่น ฯลฯ)
- ของเล่นสร้างสรรค์ (ตัวต่อพลาสติก บล็อกพลาสติก ฯลฯ)
- ของเล่นเพื่อการศึกษา (ไม้บล็อก เกมภาพตัดต่อ โดมิโน ฯลฯ)
- ของเล่นพื้นบ้าน (ตะกร้อใบลาน กะลารองเท้า ปี่โหมะพรวัว ฯลฯ)

1.2 ประเภทของเล่นเด็ก ของเล่นเด็กมีหลากหลายรูปแบบ แบ่งเป็น

- ของเล่นฝึกประสาทสัมผัส (ของเล่นมีผิวสัมผัสเรียบ ขรุขระ ของเล่นหีบจับไว้ในมือได้ ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกการเคลื่อนไหว (ลูกบอล ของเล่นลากจูงได้ ของเล่นไถลาน ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกความสัมพันธ์มือ ตา (กระดานค้อนตอก กล้องหยอดรูปทรง ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกภาษา (หนังสือภาพ นิทาน เทป เพลงเด็ก เครื่องดนตรี หุ่นมือ ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกการสังเกต (ของเล่นรูปทรงเรขาคณิต แผ่นภาพจับคู่ ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกการคิด (ภาพตัดต่อ ตัวต่อ ภาพปริศนา ฯลฯ)
- ของเล่นฝึกความคิดสร้างสรรค์ (บล็อกไม้ ตัวต่อ ของเล่นเครื่องครัว ของเล่นร้านค้า ฯลฯ)

1.3 การเลือกของเล่นเด็ก หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงมีดังนี้

- **ความปลอดภัยในการเล่น** ของเล่นสำหรับเด็กอาจทำด้วยไม้ ผ้า พลาสติก หรือโลหะที่ไม่มีอันตรายเกี่ยวกับผิวสัมผัสที่แหลมคมหรือมีชิ้นส่วนที่หลุดหรือแตกหักง่าย รวมทั้งมีน้ำหนักพอเหมาะที่เด็กสามารถหยิบเล่นได้

- **ประโยชน์ในการเล่น** ของเล่นที่ดีควรช่วยสร้างความสนใจของเด็กให้อยากรู้ อยากเห็น มีสีสันสวยงาม สะอาด เด็ก มีการออกแบบที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดและจินตนาการที่จะเล่นอย่างริเริ่มสร้างสรรค์หรือแก้ปัญหาช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวและการใช้มือได้อย่างคล่องแคล่วทั้งยังเสริมสร้างการพัฒนาประสาทมือและตาให้สัมพันธ์กัน
- **ประสิทธิภาพในการเล่น** ของเล่นที่เหมาะสมควรมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับระดับอายุและความสามารถตามพัฒนาการของเด็ก ของเล่นควรทำให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความแข็งแรงทนทาน และปรับเปลี่ยนดัดแปลงใช้ประโยชน์ได้หลายโอกาส หลายรูปแบบ หรือเล่นได้หลายคน
- **ความปลอดภัยทรัพยากร** ของเล่นที่ดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงหรือผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย หากแต่เป็นวัสดุของหรือของเล่นที่สามารถจัดหาได้ง่าย

2. นิทาน เป็นสื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก การอ่านหนังสือให้เด็กฟังจะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับหนังสือ ถือเป็นการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กได้อย่างแยบยล

2.1 **ประโยชน์ของนิทาน** นิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในทุกด้าน ดังนี้

- **ด้านร่างกาย** การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะได้บริหารร่างกายตามเรื่องราวของนิทาน ทำให้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายแข็งแรง
- **ด้านอารมณ์ จิตใจ** การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะรู้สึกสนุกสนานมีความสุขที่ได้ฟังเรื่องราวหรือท่องบทกลอนและแสดงท่าทางอย่างอิสระตามความต้องการ เด็กจะมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส
- **ด้านสังคม** สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมรอบด้าน
- **ด้านสติปัญญา** การอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กสามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ รู้จักเลียนแบบคำพูด เข้าใจความหมายของเรื่องที่จะอ่าน รู้จักคิดและรู้จักจินตนาการ

2.2 **วิธีการเล่นนิทานและเรื่องราวสำหรับเด็ก** เมื่อเลือกนิทานเรื่องราวที่เหมาะสมกับวัยของเด็กได้แล้ว วิธีการเล่นนิทานหรือเรื่องราวเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจติดตามฟังเนื้อเรื่องจนจบ จำเป็นต้องทำให้เหมาะกับเรื่องที่จะเล่าด้วย ในการเล่าเรื่องนิทานที่นิยมใช้มี 2 วิธี ดังนี้

1. การเล่าเรื่องโดยไม่มีอุปกรณ์ เป็นการเล่านิทานด้วยการบอกเล่าด้วยน้ำเสียงและลีลาของผู้เล่า
2. การเล่าเรื่องโดยมีอุปกรณ์ช่วย อุปกรณ์ที่ใช้ช่วยในการเล่าเรื่องมีหลายประเภท ได้แก่
 - อุปกรณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัตว์ พืช บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ข้าว และเหตุการณ์ ตลอดจนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ
 - วัสดุเหลือใช้ สิ่งของที่ไม่เป็นที่ต้องการแต่ยังมีประโยชน์ เช่น ภาพจากหนังสือ นิตยสาร กิ่งไม้ สิ่งเหล่านี้อาจนำมาใช้ประกอบการเล่าเรื่องได้
 - ภาพ ใช้รูปภาพที่มีเรื่องราวเล่าได้ เช่น ภาพที่มีเรื่องราวรวมอยู่ในแผ่นเดียวหรือทำเป็นแผ่นภาพพลิกหลายๆ แผ่น ขนาดใหญ่พอควรและมีเนื้อเรื่องเขียนไว้ด้านหลัง
 - พู่กันจำลอง ใช้พู่กันที่ทำด้วยผ้าหรือกระดาษ
 - สไลด์ประกอบการเล่าเรื่อง
 - หน้ากากทำเป็นรูปตัวละคร
 - เทปนิทานหรือเรื่องราว

- นิ้วมือประกอบการเล่าเรื่อง

2.3 การอ่านนิทาน การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้สอน เพราะหนังสือคืออาหารสมองและอาหารใจ หนังสือคือ ความสุข หนังสือคือเพื่อน หนังสือคือแหล่งเรียนรู้ของเด็กไปตลอดชีวิต การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จึงเป็นการสร้างพื้นฐานสำคัญของชีวิตให้เด็ก เด็กจะรักหนังสือได้จากการที่ผู้สอนอ่านหนังสือที่เด็กชอบให้ฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่าเท่าที่เด็กเรียกร้อง ต้องการ เด็กจะรู้สึกพอใจและมีความสุขมากในขณะที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง และจะเติบโตขึ้นมาเป็นคนรักหนังสือ และรักการอ่าน

แหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ คือ เป็นแหล่งการศึกษาตามความสนใจและความต้องการตามอัธยาศัย ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน การสืบเสาะหาความรู้ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การสร้างเสริมประสบการณ์ด้วยประสบการณ์ตรง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ขอเสนอแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างแหล่งวิทยาการเรียนรู้ในชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดในชุมชนและธรรมชาติ ดังนี้

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น อุทยานการศึกษาในวัดและในชุมชน อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติทางทะเล หอสมุด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอีกประเภทหนึ่ง เป็นสถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญในวัด หรือศาสนสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ทำบุญตามประเพณี ตลาดร้านขายของชำ ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนชาวบ้าน ลานนวดข้าว สถานอนามัย ป่าทุกแห่งล้วนเป็นห้องเรียน ธรรมชาติที่เปิดกว้างสร้างบรรยากาศและจินตนาการการเรียนรู้ของเด็ก

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็ก ต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์ หรือจัดทำข้อมูลหลักฐาน หรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี

4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวัน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ

5. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

แนวทางการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดเป้าหมายคุณภาพเด็กปฐมวัยโดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถของร่างกายในการเคลื่อนไหว สุขภาพอนามัยที่ตีรวมถึงการใช้มือกับตาที่ประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมต่างๆ

การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก โดยที่เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือ แบ่งปัน ตลอดจนการประหยัด อดออม และพอเพียง

3. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ปรับตัวในการเล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่น สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ รู้กาลเทศะ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเด็กอื่น รู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่น รู้จักรอคอยตามลำดับก่อน - หลัง

การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษารูปร่างและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสมองที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมด้วยการรับรู้ สังเกต จดจำ วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล และแก้ปัญหา ทำให้สามารถปรับตัวและเพิ่มทักษะใหม่ ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำ เด็กวัยนี้สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุและสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี

เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว พัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยนี้ เป็นระยะพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีโอกาสใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปของการสนทนาตอบคำถาม เล่าเรื่อง นิทานและทำกิจกรรมต่างๆ

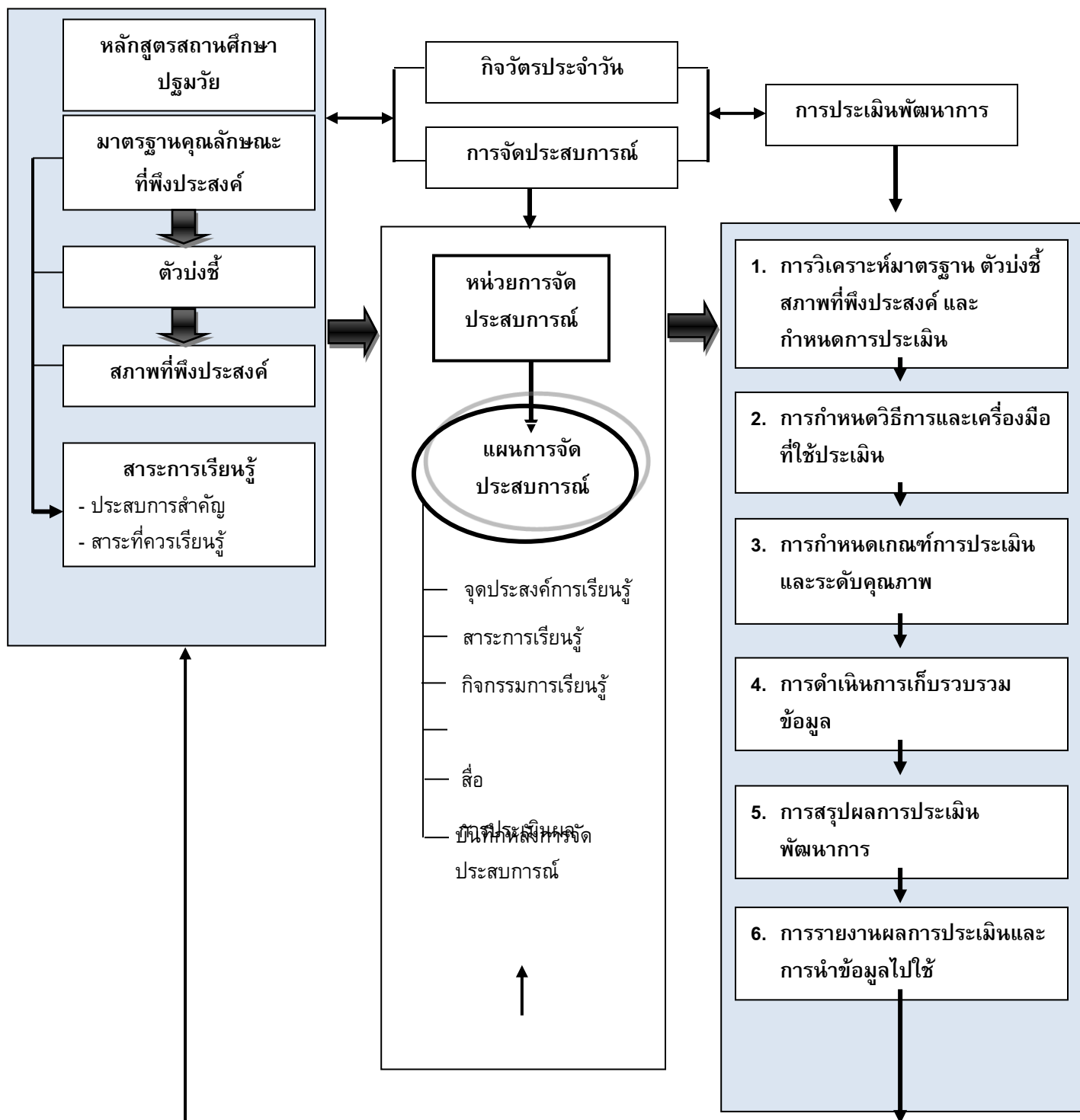
การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การทำงานศิลปะ การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กับการประเมินพัฒนาการ
แนวทางการประเมินพัฒนาการและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)

การมีพัฒนาการที่ดีในทุกๆ ด้าน มาพร้อมกับ พันธุกรรมและมีทุนดี คลอดออกมาแข็งแรง น้ำหนักแรกคลอดอยู่ในเกณฑ์ดี ได้รับอาหารที่ดีเริ่มตั้งแต่แรกเกิด การเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการทางสมอง ให้ความรัก ความอบอุ่น การตอบสนอง ความต้องการ การกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำบ่อยๆ และต่อเนื่อง

แบ่งพัฒนาการเป็น 5 ด้าน

1. ด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor: GM) คือ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเดิน ยืน วิ่ง กระโดด เคลื่อนไหวร่างกายในท่าต่างๆ ในการทรงตัว
2. ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา (Fine Motor: FM) คือ ใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น หยิบจับสิ่งของ ตัดกระดาษ แยกรูปทรง ประกอบชิ้นส่วน วาดเขียนตามแบบได้
3. ด้านความเข้าใจภาษา (Receptive Language: RL) คือ เข้าใจภาษา ทำตามคำสั่งง่ายๆ ฟังนิทาน อ่านนิทานแล้วบอกเล่าได้
4. ด้านการใช้ภาษา (Expressive Language: EL) คือ ใช้ภาษา พูดเป็นประโยค ตอบคำถาม อธิบายสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล
5. ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม (Personal and Social: PS) คือ การช่วยเหลือตัวเองและสังคม ทำกิจวัตรประจำวันได้ แสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ที่มา : คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)

ฉบับประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 9 มีนาคม 2561

จากกรอบทิศทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ทางบริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. ได้ยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร โดยจัดทำ

แผนการจัดประสบการณ์ ชุด บุรณาการปฐมวัย (อายุ 3-6 ปี) มีการออกแบบวิธีการเรียนรู้ตามจุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

- พัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม
- ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง
- เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ
- บุรณาการผ่านการเล่นและประสบการณ์สำคัญ

โดยใช้รูปแบบกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม เป็นฐานของการเรียนรู้

1. **กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ** ที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ จากการเคลื่อนไหวร่างกาย
2. **กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมรวมกลุ่ม** มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้
3. **กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การรับรู้เกี่ยวกับความงาม และส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กิจกรรมศิลปะหรือกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กแต่ละวัย
4. **กิจกรรมเสรี/เล่นตามมุม** เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่น หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นที่จัดไว้ในห้องเรียน เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อย
5. **กิจกรรมกลางแจ้ง** เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก
6. **กิจกรรมเกมการศึกษา** เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานการศึกษามีกฎกติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมที่เหมาะสมจะช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การสรารรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องนำเสนอรายละเอียดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการสรารรอยเชื่อมต่อของการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยกำหนดบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของ วิธีการและการสร้างความตระหนักใหญ่ที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญ และให้การช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้เด็กปฐมวัยปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้สอนระดับปฐมวัยมีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างไรก็ตาม และผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้วางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่ขึ้นมาจากระดับปฐมวัยอย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างไร ผู้ปกครองส่งเสริมช่วยเหลือบุตรหลานอย่างไร เพราะการสรารรอยเชื่อมต่อของการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก หากเด็กสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ เด็กจะสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า หากเด็กไม่สามารถปรับตัวได้อาจกลายเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ เนื่องจากรูปแบบและลักษณะในการจัดการเรียนรู้ของทั้งสองระดับชั้น มีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือที่เหมาะสมจากผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การออกแบบการจัดประสบการณ์ ยึดหลักแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain-based Learning)

ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนาสมองเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์ที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้นก่อนอายุ 5 ปี ซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้องเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เรียนรู้จากของจริงไปหาสัญลักษณ์จากง่ายไปยาก จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการเป็นหลัก

จากแนวคิดนี้นำไปสู่การพัฒนาทักษะสมองด้านความสามารถจัดการชีวิตของเด็ก EF(Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้า ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำ ที่ช่วยให้เราวางแผน มุ่งใจจดจ่อคำสั่ง และจัดการกับงานหลายๆ อย่างให้ลุล่วงเรียบร้อยได้ จัดลำดับความสำคัญของงาน วางเป้าหมายและทำเป็นขั้นตอนจนสำเร็จได้ ควบคุมความอยาก แรงกระตุ้นทั้งหลายไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทางได้ โดยทักษะ EF นี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม รวม 9 ทักษะ ดังนี้

กลุ่มทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. **การจำเพื่อใช้งาน** สามารถเก็บประมวลและดึงข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์เดิมในชีวิต ในคลังสมองออกมาใช้ตามสถานการณ์ที่ต้องการ
2. **ยังคิด ไตร่ตรอง** สามารถควบคุมแรงปรารถนาของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในเวลาที่สมควร
3. **ยืดหยุ่นความคิด** สามารถเปลี่ยนจุดสนใจ โฟกัสหรือทิศทางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เด็กที่มีปัญหาเรื่องการปรับตัวมักจะติดอยู่กับสิ่งเดิมๆ

กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ประกอบด้วย

1. **จดจ่อใส่ใจ** สามารถมุ่งความสนใจกับสิ่งที่ทำต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยไม่วกแวก
2. **ควบคุมอารมณ์** สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จัดการความเครียด หงุดหงิด และแสดงออกแบบที่ไม่รบกวนผู้อื่น เด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้มักโกรธเกรี้ยวฉุนเฉียว
3. **ติดตามประเมินตนเอง** รู้จุดอ่อน จุดแข็งตัวเอง ตรวจสอบการทำงานหาจุดดี บกพร่องเพื่อพัฒนาปรับปรุง

กลุ่มทักษะปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1. **ริเริ่มและลงมือทำ** สามารถริเริ่มและลงมือทำงานตามที่คิด
2. **วางแผน จัดระบบดำเนินการ** สามารถตั้งเป้าหมาย เห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบโครงสร้าง และดำเนินการตามขั้นตอนได้
3. **มุ่งเป้าหมาย** มีความมุ่งมั่นอดสาหะ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ทักษะสมอง EF จึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันของเด็กผ่านประสบการณ์ต่างๆ หลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ลงมือทำ เพื่อให้เกิดความพร้อม และมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต

รูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้องการเรียนรู้ของเด็ก ตามแนว Active Learning
 Active Learning คือ การเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และได้ใช้กระบวนการคิดเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้ ...

- สำรวจ - สืบค้นข้อมูล - ลงมือปฏิบัติ - คิดวางแผน ร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด สามารถแก้ปัญหา หรือออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานได้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ครูกำหนด ดังตัวอย่างการแสดงการจัดประสบการณ์ตามพัฒนาการ 4 ด้านในช่วงแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

1. ตัวอย่างตารางแสดงการจัดประสบการณ์ด้านสติปัญญา

วัตถุประสงค์ (Curriculum Objectives)	ประสบการณ์สำคัญ พฤติกรรมที่แสดงออก (Forerunners)	อนุบาล 1 (อายุ 3-4 ปี)	อนุบาล 2 (อายุ 4-5 ปี)	อนุบาล 3 (อายุ 5-6 ปี)
สังเกตสิ่งต่างๆ ด้วยความอยากรู้อยากเห็น (Observes objects and events with curiosity)	สังเกตสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสด้วยการมองเห็น การสัมผัส การชิม การดมกลิ่น การสำรวจสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก	เรียนรู้โดย : ยกตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบลักษณะเพื่อให้เด็กเข้าใจ รายละเอียด และสามารถตั้งข้อสังเกตได้	เรียนรู้โดย : ตั้งข้อสังเกตหรือถามคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันได้	เรียนรู้โดย : สังเกตสิ่งต่างๆ ด้วยความสนใจ เพื่อค้นหาข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้
สำรวจเพื่อค้นหาสาเหตุและเหตุผล (Explores cause and effect)	การตั้งข้อสังเกตสิ่งที่คาดคะเนไว้อย่างมีเหตุผล การลงความคิดเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	เรียนรู้โดย : ตั้งข้อสังเกต แล้วให้เด็กแสดงความคิดเห็นได้	เรียนรู้โดย : ใช้คำถามปลายเปิดให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น อะไรจะเกิดขึ้นกับเรา	เรียนรู้โดย : อธิบายเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลเพื่อการอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ (Curriculum Objectives)	ประสบการณ์สำคัญ พฤติกรรม แสดงออก (Forerunners)	อนุบาล 1 (อายุ 3-4 ปี)	อนุบาล 2 (อายุ 4-5 ปี)	อนุบาล 3 (อายุ 5-6 ปี)
การจัดการและ จำแนกประเภท (Classifies objects)	เปรียบเทียบสิ่ง ต่างๆ ด้วยการจัด กลุ่มสิ่งที่เหมือนหรือ แตกต่างได้โดยแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดประเภทหรือ จัดกลุ่มนั้นๆ ได้	เรียนรู้โดย : จัดประเภทจาก ลักษณะที่สังเกตได้ เช่น ขนาด รูปร่าง สี หรือวิธีใช้	เรียนรู้โดย : จัดและจำแนก ประเภทด้วยลักษณะ อื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ขนาดกับรูปทรง หรือ จัดกลุ่มตามประเภท การใช้งาน	เรียนรู้โดย : จัดและจำแนกกลุ่ม ย่อยๆ ได้หลาย ประเภทตามหลัก เหตุผลที่ ใช้จริง เช่น การจัด ประเภทสัตว์ที่ออกมา กินเวลากลางวัน หรือกลางคืน
การใช้จำนวน และการนับ (Uses numbers and counting)	เข้าใจและรู้ค่าจำนวน จากการนับ เช่น - หยิบของมา 1 ชิ้น เท้ากับ จำนวน 1 - หยิบของมา 2 ชิ้น เท้ากับ จำนวน 2 เข้าใจและรู้ ความหมายของคำว่า มากกว่า จากการ เปรียบเทียบจำนวนที่ มากขึ้น	เรียนรู้โดย : เรียนรู้การนับตัวเลข และจำนวนด้วย ปากเปล่า และเรียง ลำดับการนับให้ ถูกต้อง เช่น 1, 2, 3, 4, 5, ...	เรียนรู้โดย : ฝึกใช้ตัวเลขด้วย วิธีการนับสิ่งต่างๆ ให้ ถูกต้องตามจำนวน	เรียนรู้โดย : นับจำนวนสิ่งต่างๆ ด้วยการแทนค่าด้วย จำนวนและตัวเลข หรือการนับที่ต่อเนื่อง ตามลำดับ

2. ตัวอย่างตารางแสดงการจัดประสบการณ์ด้านภาษา

วัตถุประสงค์ (Curriculum Objectives)	ประสบการณ์สำคัญ พฤติกรรม แสดงออก (Forerunners)	อนุบาล 1 (อายุ 3-4 ปี)	อนุบาล 2 (อายุ 4-5 ปี)	อนุบาล 3 (อายุ 5-6 ปี)
	ทำท่าทางเหมือนกับการเขียน สังเกตพฤติกรรม เมื่อ อยากเขียน	เรียนรู้โดย : เลียนแบบลักษณะ การเขียน เช่น การวาดภาพ	เรียนรู้โดย : เข้าใจการเขียน และ เขียนสิ่งต่างๆ ได้ อย่างมีทิศทาง เพื่อสื่อ ความหมายให้ผู้อื่น เข้าใจ	เรียนรู้โดย : เขียนเพื่อสื่อ ความหมาย
เขียนตัวหนังสือ และคำ (Writes letters and words)	การเขียนลายเส้น เฉียงไปเฉียงมา ด้วยสีเทียน ประสบการณ์ในการ เขียนด้วยเครื่องมือ หลายๆ รูปแบบ เช่น ดินสอ ปากกา ลูกกลิ้ง สีเม จิก ● วาดภาพบางอย่าง ที่แสดงให้เห็นถึง ทักษะการเขียน	เรียนรู้โดย : ใช้ลายเส้นเขียน คล้ายกับตัวอักษร เตรียมพร้อมในการ เขียน	เรียนรู้โดย : เขียนตัวอักษรที่จำได้ และพิเศษสำหรับ ตนเอง เช่น ตัวอักษร ที่อยู่ในชื่อตนเองหรือ สิ่งที่ชอบ	เรียนรู้โดย : เขียนโดยการฟังเสียง แล้วเขียนตัวอักษร ตามเสียงที่ได้ยิน

3. ตัวอย่างตารางแสดงการจัดประสบการณ์ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

วัตถุประสงค์ (Curriculum Objectives)	ประสบการณ์สำคัญ พฤติกรรมแสดงออก (Forerunners)	อนุบาล 1 (อายุ 3-4 ปี)	อนุบาล 2 (อายุ 4-5 ปี)	อนุบาล 3 (อายุ 5-6 ปี)
เคารพกฎระเบียบของ ห้องเรียนและดูแล รักษาห้องเรียนและ ของใช้ (Respects and cares for classroom environment and materials)	ดูแลรักษาของใช้ ส่วนตัวและของใช้ ส่วนรวมได้	เรียนรู้โดย : บอกวิธีใช้และดูแล รักษาสิ่งของของ ตนเองและส่วนรวม	เรียนรู้โดย : ใช้สิ่งของต่างๆ อย่าง ถูกวิธีและเก็บสิ่งของ เข้าที่ได้	เรียนรู้โดย : รับผิดชอบดูแล ห้องเรียนได้
เล่นและทำ กิจกรรมร่วมกับ เพื่อน (Plays well with other children)	มีความอดทนรอคอย ตามลำดับก่อนหลัง เล่นร่วมกับเพื่อนได้ มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินกับการ เล่นเกมง่ายๆ	เรียนรู้โดย : ทำงานและทำ กิจกรรมร่วมกับ เพื่อนได้	เรียนรู้โดย : ทำงานร่วมกลุ่มกับ เพื่อนได้	เรียนรู้โดย : สร้างสัมพันธ์ภาพอัน ดีในการทำงานเป็น กลุ่มร่วมกับเพื่อน ได้

การจัดประสบการณ์ ยึดหลักแนวคิด STEM ในระดับการศึกษาปฐมวัย ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และ คณิตศาสตร์ หรือ สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นรูปแบบการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ตอบสนองให้ เด็กหรือผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในยุค ปัจจุบันและอนาคต (ชลาธิป สมชาติ, 2557) ซึ่งเป็นที่ ทราบกันว่าข้อมูลความรู้ในโลก นั้นมีมากมาย ข้อมูลบาง ข้อมูลมีประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ในขณะที่ข้อมูลบางข้อมูลอาจจะ ไม่ได้เป็นประโยชน์หรือ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตโดยตรง สะเต็มศึกษานี้เป็นการ จัดการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งให้เด็ก เชื่อมโยงประสบการณ์ ความรู้และเรื่องราวต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันมาต่อยอด ให้ เกิดประโยชน์จริง การจัด ประสบการณ์ด้วยวิธีบูรณา การดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการ นำเอาความรู้มาใช้อย่างมีความหมาย เพื่อจะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลก ศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มี ความเป็นโลกาภิวัตน์ ตั้งอยู่บนฐานความรู้และเติมไป ด้วยเทคโนโลยีโดยทั้ง 4 สาระนั้นมีความสำคัญมากต่อ ความสามารถในการแข่งขันทาง เศรษฐกิจ การพัฒนา คุณภาพชีวิตและความมั่นคงของประเทศ

ลักษณะของสะเต็ม

ตัวอักษรตัวแรกของสะเต็ม (STEM) คือ S มา จากคำว่า Science หรือ วิทยาศาสตร์ เป็นสาระที่ศึกษา ทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว ประกอบด้วย ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทักษะและกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ เจตคติทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ประกอบด้วยสาระต่อไปนี้ สิ่งมีชีวิตและ กระบวนการดำรงชีวิต ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สารและ สมบัติของสารแรงและการเคลื่อนที่ พลังงาน กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดารา ศาสตร์และ อวกาศ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) ในองค์ประกอบวิทยาศาสตร์ยังประกอบไปด้วย ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่ การสังเกต การวัด การจำแนก การพยากรณ์ การหาความสัมพันธ์ ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปสกับเวลา การลง ความเห็น การสื่อ ความหมายและการจัดกระทำข้อมูล ส่วนเจตคติทางวิทยาศาสตร์ได้แก่ คุณลักษณะหรือ บุคลิกภาพที่แสดงต่อกิจกรรม ทางวิทยาศาสตร์ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความเพียร พยายาม ความมี เหตุผล และความละเอียดรอบคอบ ในการดำเนินการจัด กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหา จัดว่าเป็น กระบวนการที่ สำคัญในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้ กับผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียน รู้สึกรู้สิดตัว ทำทหายที่จะหาคำตอบ กระบวนการสืบเสาะ หาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นการสร้างความสนใจ เป็นขั้นของการนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งอาจจะเป็นข้อสงสัยที่เกิดจากตัวผู้เรียน หรือ อาจจะเป็นข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในขณะอภิปรายหรือ ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งครูผู้สอนไม่ควรบังคับให้ เด็กยอมรับประเด็นปัญหาที่ครูสนใจ ซึ่งตัวอย่างจัด กิจกรรมที่ครูผู้สอนสามารถจัดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจมากขึ้นได้แก่ สาธิต ทดลอง เล่าเรื่อง ทักษะศึกษา เป็นต้น
2. ขั้นสำรวจและการค้นหา ประเด็นคำถามจะ นำไปสู่การวางแผน การหาคำตอบ กำหนดแนวทางหรือ วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลงมือเก็บข้อมูล ในการ วางแผน การลงมือปฏิบัติให้ได้คำตอบประกอบด้วย การ สังเกต การวัด การ ทดลอง เป็นต้น
3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ นำข้อมูลมาแปลผล สรุปผล
4. ขั้นขยายความรู้ เป็นการนำความรู้มาเชื่อมโยง กับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมขึ้น
5. ขั้นการประเมิน เป็นการประเมินการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการต่างๆ ว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด บทบาทของวิทยาศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษานั้นนอกจากจะมี ส่วนทำ ให้ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมสะเต็มแล้ว บทบาท ของวิทยาศาสตร์ในสะเต็มยังมีส่วนในการช่วย พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็น ระบบ คิดอย่าง เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิด วิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการสืบค้นข้อมูล ความรู้ สามารถตัดสินใจโดยใช้ ข้อมูลที่หลากหลายและ ประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวสะเต็ม

ศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สามารถจัดสอนได้ตั้งแต่ ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาซึ่งเมื่อ เปรียบเทียบการสอนในระดับการศึกษา ปฐมวัยกับระดับ การศึกษาอื่นๆนั้น พบว่าการนำเอาสะเต็มศึกษาไปจัด สอนในระดับการศึกษาปฐมวัยจะมีความ เหมาะสม สอดคล้องมากกว่าการสอนในระดับการศึกษาอื่นๆ เนื่องจากธรรมชาติของการจัดการศึกษาในระดับ การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในขณะที่การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา มีรูปแบบการจัดหลักสูตรเนื้อหาเป็นรายวิชา ทำให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาจะต้องทำงานร่วมกันในการ ที่จะบูรณาการ สารและทักษะกระบวนการของทั้ง 4 ศาสตร์สาระเข้าด้วยกัน โดยในการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ตามแนวสะเต็ม ศึกษาในระดับปฐมวัยจะมี รายละเอียดแต่ละสาระนั้น

วิทยาศาสตร์ (S) จะประกอบไปด้วยเนื้อหา ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ เจตคติ ทางวิทยาศาสตร์ โดยเนื้อหา ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ และ เจตคติทางวิทยาศาสตร์ในระดับ การศึกษาปฐมวัย จะสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ เจตคติทางวิทยาศาสตร์ที่ระบุ ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ซึ่งสถาบันส่งเสริมการ สอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(2551) แต่มี รายละเอียดของแต่ละสาระและทักษะและกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ ของ เด็กปฐมวัย

เทคโนโลยี (T) จะเป็นสาระที่เป็นกระบวนการ ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกของมนุษย์ หรือ เครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการทำงาน ตัวอย่าง ของ เทคโนโลยีในระดับการศึกษาปฐมวัย เช่น แวนชวยาย กรรไกร ตาชั่ง 2 แขน เป็นต้น

วิศวกรรมศาสตร์ (E) ซึ่งเป็นสาระที่เกี่ยวกับการ ออกแบบ การวางแผน สำหรับตัวอย่างของการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ในสาระวิศวกรรมศาสตร์ระดับ การศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เด็ก ออกแบบสร้าง บ้านจากบล็อกไม้ การให้เด็กวาดภาพ สนามเด็กเล่นในฝัน เป็นต้น

คณิตศาสตร์ (M) จะประกอบไปด้วยเนื้อหา ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และ เจตคติทาง คณิตศาสตร์ โดยเนื้อหา ทักษะกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ในระดับ การศึกษาปฐมวัยจะสอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และ เจตคติทางคณิตศาสตร์ที่ระบุในหลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 แต่มีรายละเอียดของแต่ละ สาระและทักษะและกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ที่ เหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2553)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวสะเต็ม ศึกษาสำหรับในระดับการศึกษาปฐมวัย

จัดในรูปแบบหน่วยก็ได้หรือการสอนแบบโครงการก็ได้ สิ่งที่ ครูผู้สอนต้องคำนึงคือจะต้องจัดประสบการณ์ให้ เด็กได้ พัฒนาทักษะกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งสถาบัน ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551) ได้ เสนอว่ากระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในระดับ การศึกษาปฐมวัยมี 4 ขั้นดังนี้

1. ขั้นการตั้งคำถาม ในขั้นนี้ครูจะต้องกระตุ้นให้ เด็กเกิดข้อคำถาม ข้อสงสัยกับสิ่งต่างๆ รอบตัว อย่างไร ก็ตาม ครูปฐมวัยหลายท่านอาจพบว่าเป็นการยากที่เด็ก ปฐมวัยในชั้นเรียนไม่สามารถตั้งคำถามหรือข้อสงสัยได้ ครูก็ต้องเป็นผู้

กระตุ้นให้เด็กเกิดข้อคำถาม โดยชวนเด็ก สังเกต สำรวจลักษณะของสิ่งต่างๆ เหล่านั้น ใช้คำถาม หลากหลายในลักษณะ ปลายเปิดเพื่อให้เด็กคิดหา คำตอบ เมื่อตั้งคำถามแล้วครูควรเว้นระยะเพื่อให้เด็กคิด หาวิธีการเพื่อให้ได้คำตอบ อย่ารีบตอบคำถามเอง

2. ขั้นการสำรวจตรวจสอบเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้ครูต้องกระตุ้นให้เด็กได้ ใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในการสืบค้นข้อมูล ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการสำรวจ ทักษะการทดลอง ทักษะการ วัด ทักษะ การสื่อความหมาย การบันทึกข้อผลการสำรวจ ตรวจสอบด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย

3. การตอบคำถามที่ตั้งขึ้นโดยใช้ผลจากการ สำรวจตรวจสอบมาสร้างคำอธิบายที่มีเหตุผล

4. การนำเสนอผลการสำรวจที่ตั้งขึ้นโดยใช้ผล จากการสำรวจตรวจสอบที่เหมาะสมกับวัยและ ความสามารถ ของเด็ก โดยการนำเสนอผลการสำรวจใน เด็กระดับการศึกษาปฐมวัยทำได้โดยการพูดให้ เพื่อนฟัง การวาดภาพ การ แสดงท่าทาง การสร้างสรรค์ผลงาน ประดิษฐ์

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครูต้องเน้นให้เด็กได้ตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหา คำถามบางคำถาม สามารถ หาคำตอบได้โดยใช้ทักษะทางวิทยาศาสตร์หรือ คณิตศาสตร์เลย แต่คำถามบางคำถามจะต้องมาร่วมกัน คิดหาวิธีการ แก้ปัญหาหรือออกแบบประดิษฐ์ชิ้นงาน ต่างๆเพื่อแก้ปัญหาต่างๆเหล่านั้น ซึ่งในการคิดหาวิธีการ แก้ปัญหาหรือ ออกแบบประดิษฐ์ชิ้นงานดังกล่าว เด็ก จะต้องใช้องค์ความรู้ ประสบการณ์ และ ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์มาใช้ ซึ่ง ก็จะทำให้เด็กได้นำความรู้จากสาระต่างๆในสะเต็มศึกษา ครบทั้ง 4 ศาสตร์สาระ

ตัวอย่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว สะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย

ตัวอย่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว สะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยที่ครูจัดในรูปแบบ ของ หน่วยการเรียนรู้ เช่น ครูสอนในหน่วยอาหารดีมี ประโยชน์ โดยครูเริ่มกิจกรรมโดยการเล่านิทานให้เด็ก ฟังในเรื่องหนู น้อยหมวกแดงให้เด็กฟัง ซึ่งมีเนื้อหาที่หนู น้อยหมวกแดงได้รับมอบหมายจากคุณแม่ให้นำตะกร้า ใส่อาหารไปให้คุณ ยายท้ายป่า ในระหว่างทางหนูน้อย หมวกแดงไปเจอหมาป่า หมาป่าแกล้งทำเป็นใจดีชวนหนู น้อยหมวกแดงเที่ยวเล่น ในป่าจนเย็น พอใกล้เวลาค่ำหนู น้อยหมวกแดงเข้าไปเยี่ยมคุณยายซึ่งนอนป่วยอยู่ก็พบว่า หน้าตาคุณยายเปลี่ยนแปลง ไป หมาป่าจะเข้ามากินหนู น้อยหมวกแดง แต่แล้วนายพรานก็มาช่วยไว้ทัน เรื่องราว ก็จบลง ครูผู้สอนตั้งประเด็นปัญหา เพื่อชวนให้เด็กคิดว่า ถ้าเด็กในชั้นเรียนเป็นคุณแม่จะจัดตะกร้าอาหารให้ หนู น้อยหมวกแดงนำไปให้คุณยายอย่างไร มี อาหาร อะไรบ้าง และตะกร้ามีลักษณะใด แล้วครูก็แบ่งกลุ่มเด็ก ในชั้นเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 5-6 คน ซึ่งครูให้ เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยการเตรียมหาอุปกรณ์ที่ มีอยู่รอบๆตัว ได้แก่ ดินน้ำมัน ขวดพลาสติก กล้อง กระดาษ ถ้วยพลาสติก ถ้วยโฟม กล้องกระดาษทิชชู เพื่อให้เด็กได้สังเกตวัสดุและเลือกออกแบบประดิษฐ์ ตะกร้าใส่อาหารและ

ปั้นดินน้ำมันเป็นอาหารชนิดต่างๆที่ เด็กออกแบบ ขั้นตอนสุดท้ายครูให้เด็กนำเสนอกิจกรรม ด้วยวิธีการเล่าเกี่ยวกับผลงานที่กลุ่มเด็กสร้างสรรค์ แล้ว ครูกับเด็กก็ช่วยกันสรุปกิจกรรม โดยครูเพิ่มเติมองค์ ความรู้ในเรื่องอาหารที่มีประโยชน์และเรื่องอื่นๆที่ เกี่ยวข้อง เช่น อาหารสำหรับผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วย การ ระมัดระวังภัยอันตรายจากคนแปลกหน้า เป็นต้น

ตัวอย่างการจัดประสบการณ์ดังกล่าวข้างต้น จะ เห็นว่า การที่เด็กจะออกแบบตะกร้าใส่อาหารไปเยี่ยม คุณยาย ได้นั้น เด็กจะต้องสังเกตลักษณะวัสดุอุปกรณ์ที่ เด็กในกลุ่มเตรียมมา เด็กจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาหาร และต้องใช้ทักษะการลงความเห็นว่าจะเลือกเอาอาหาร ประเภทใดไปเยี่ยมคุณยาย มีการคาดคะเนจำนวนและ ชนิดของอาหารที่ใส่ในตะกร้าไม่ให้มีมากเกินไปหรือน้อย เกินไป ตำแหน่งที่จะวางอาหาร ซึ่งเป็นความรู้และทักษะ กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ เด็กจะได้นำความรู้เรื่อง รูปเรขาคณิต ขนาด และทักษะการวัด ในสาระ คณิตศาสตร์มาใช้ เด็กได้เรียนรู้ใน เรื่องการออกแบบ ซึ่ง เป็นสาระวิศวกรรมศาสตร์ ในส่วนของสาระเทคโนโลยี เป็นกรรไกรที่เด็กได้ใช้ในการตัดกระดาษ หรือใน ส่วน ของกระบวนการแก้ปัญหาอาจจะเกิดขึ้นในขณะที่ทำกิจกรรม ซึ่งจะเห็นว่ากิจกรรมสะเต็มดังกล่าวส่งเสริม ให้ เด็กได้พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา